

TIDNINGEN

Urtima.
Teaterredningens förslag.
En bok om nazistledare
av Herbert Lindberg.
Myten om ritualmordet.
Med bilder.
På grund av bristande utrymme
har amanuensen W. O. Englands
andra artikel om Naz kvinnorna
frågo samma ätt till följande sig som
männan, måst översätt till nästa nr.

Vad har hänt?

NEDRUSTINGSKONFERENSENS
BÅDA LAGER — de som med
nr. Henderson och engelska delegatio-
nen i spetsen önskade att konferensen
skulle öppnades till Tyskland återin-
trädd och de som med Frankie och Ryss-
land önskade fortsätta konferensen ändå
— funna på Barbusons förslag en kom-
promisslösning. Där, enligt utrikeskon-
ferensen mellan Mussolini och Hitler i Venedig,
där Tysklands återinträde, nedrustningen
och den österrikska frågan öppnas skola
komma under debatt.

IN FÖR DEN HÖTANDE UPPRUST-
NINGEN i Frankrike och England
samt inför den fransk-ryska vänskapen
äger ett sammanträffande i dagarna fram
mellan Mussolini och Hitler i Venedig,
där Tysklands återinträde, nedrustningen
och den österrikska frågan öppnas skola
komma under debatt.

Det sägs att Hitler förbereder ett an-
tionellt riksförsvår beroende av övriga
maktens överenskommelser; och det engelska
uppställningsprogrammet förberädr
göra nya flygmaskiner.

I ÖSTERRIKE fortgår den nazistiska
genströmmen. Järnvägsvagnaduktens vägnäs,
tårgårdsbomber krevera på natrar och
överallt råder osäkerhet. Bombernas ur-
sprung uppges med viss sannolikhet vara
Tyskland.

EN ENGELSKA FASCHISMEN under
D. Mosley har ställt till större möh-
standaler i London. Befolkningen vid-
jar till regeringen att vidtaga åtgärder
till allmänhetens skydd för sådana orolig-
heter och inrikesminister har i under-
stätt meddelat, att han ämnar vidta stränga
politiskaåtgärder om skandalerna skalle upp-
repas.

ENGLAND VAGAR AVEN denna
gång att betala krigsskulderna till
U. S. A. — under hänvisning till att Eng-
land skulle kunna betala endast under
förutsättning att det själv finge igen sina
egna krigsskuld. Och detta krav skulle
betryda en handelskrig för hela Europa.

U. S. A. HAR INFÖRT SILVER som
— tåkningsomställ vid sidan av guldet
— bimetalism.

R. BEGRIPNINGENS HOTAR I NORGE.
R. Anledning är en av bondeländernas
arbetsskild framställt interpellation med
kritik mot regeringens jordbrukspolitik.
Om den sittande regeringen skulle få mi-
noritet i interpellationsdebatten, står ar-
betarpartiet redo att övertaga regerings-
makten.

FRÅGAN OM URTIMA har varit före-
satt i riksdagen. På lördagen bestod
kamrarna över långa debatter att följa
andra lagutskottets förslag om urtima
riksdag i höst, för behandling av frågan
om tredje mans rätt. Statsministern av-
visade högers anklagelser mot regerin-
gen att vilja förhölla frågan, men ansåg
frågan för viktig att förvaras genom ar-
betshandläggning och ville inte löva något
bestämt.

PÅ TIDSDAGEN AVGJÖRDES AR-
BETSLOSHETSHJALPEN med be-
fall till utskottets förslag om 100 miljoner
kr. till de arbetslösa frågan, men ansåg
frågan för viktig att förvaras genom ar-
betshandläggning och ville inte löva något
bestämt.

STOKHOLMS STADS HALS-
VADESNÄMND råttade bildningen
en kraftig uppmaning till allmänheten att

Elin Wägner:

Henderson och Mac Donald. En bok om två världar.

Efter uppehållet över söndagen kom
mer posten på måndagsmiddagen
med dubbla tidningar. Av lördagsposten
inlånkar man från avrustningskonferen-
sens att när franske utrikesministern vägrade
gå med på Hendersons resolutions-
förslag, så slog Henderson handen i borden
och sade, att då fick Barbuson hitta
på något själv i stället för att bara kritisera,
och föresten så kunde han ställa sig
sin ordförandesplats till förfogande. Efter
48 timmars väntan fick man veta på måndagen,
att Barbuson också på detta verkliga
bittat på ett avrustningsförslag, och att
det varit så gott som alla parterna
gillande.

Det betyder att huvudutskottet drar sig
tillbaka tillsvadare och låter fler kommit-
teter arbeta parallellt: a) för att under-
sökta i vad mån säkerhetskraven kan lösas
genom att hågärd stater sluta sig samman
vå eller tre i mindre skyddsvärd,
vilka skola på något mystiskt vis inkorporeras
i avrustningskonventionen, b) för
att arbeta vidare på problem om en
civilflyglets internationalisering och förbud
för luftbombardemang, c) för att utreda
kontrollen av den privata vapenindustrin.
Det förutsattes att under tiden under-
handlingarna med Ryssland och Tyskland
om inträde, resp. återinträde i N. F. fort-
sättes, så att huvudutskottet ska kunna
sammas igen, med ett nytt konventionen-
kast att diskutera och den svårighet löst
som Tysklands frånvaro bereder.

Medan jag sitter och försöker stava
igenom det här, tänker jag på alla andra
som är i samma fördomsösa att sitta i
en vrå på landet och försöka begripa vad
herrarna i Genève ha för sig. Vi kunde
också låta bli att försöka, men vi veta
ju kändelvis hur djupt allt detta angår
oss till slut. För var det faktiskt lättare
att följa med, men under det sista, be-
dröjliga skeedet efter Tysklands utträde,
har det varit så mycket förhändringar
brevöf och bakom, så många memoranda,
så mycket tagande och återtagande
av ståndpunkter, att det må förlåta oss,
om vi tappa tråden. Dessutom blir ja
Genèvevarjonen alltmer utbländad och
övrastigelt med sina ständiga hävsnings-
krav till vad franska regeringen sa då
och hans nästaste regering då.

Vad vi begripa av den sista värdningen
i affärerna är bara en sak: de nuvarande
regeringarna löva övernåmna att sluta en
avrustningskonvention men tillika för fe-
ga att på ansvarer att ha klippat av ar-
betet på avrustning utan något resultat.
Därför hävvisa de som så många gånger
för problemen återigen till kommittéer.
Och eftersom det icke tycks finnas något
hopp att alla konventionens underteckna-
re ska kunna garantera varandras säker-
het för alla, och alla för en, så går
man nu på frägen med de regionala av-
talen. Att lära om internationalisering
av civiltvityg, avrustning i luften och
vapenindustrin tyngs till till omprövning

lojalit deltaga i utrotningsskriget mot
vågslös. Överallt här man omtalas har
bela bon av övriga antråffas vid rökfogar.

Inför detta övertill kommer man övrig-
korligen att tänka på hur varje flys-
funderande deklarerar om någon vägg-
läs iakttagit under resan i Sovjet. Hur
skulle en rysk Sverige-resande kunna
fråsa i värd övertill. Grändet och bjäl-
ken.

Moa Martinson:

En bok om två världar.

E n sak som slår en med förväning när
man läser *Martin Andersen Nexøs*
sista bok om Ryssland är att man sett
så litet i avrådspressen om det stora
företag i Ryssland som kallas Vita bys-
kanalen och som enligt en karelsko sögr
Skandinavien till en ö.

Är det verkligen så att pressen vär-
den över inte befatrar sig med de väldiga
arbetsprojekten annat än i samband med
undersökt, skiftaktbe och regeringskrise-
ren, som lätligt var ett annat stort
kanalbygge?

Vitahavskanalen, världens största ka-
nal, har byggts i all stillhet utan annat
dunder och brak än dynamitens dö-
mande, palkransans miktiga tumrullvar,
arbetarnas slägs- och harrvarnskras-
vindars och vattens brus. Man har till
och med gjort en splitter ny sjö stor
som Vänera, alltså ett litet inhav. Både
sjö och kanal finns upptagna i den stora
atlas som slyngen utkommit på Bonniers
förlag, redigerad av fil. kand. Elvin och
den nya karta som sätts till sig till nu, men
företag fortsatta det av Peter den stora
pålänkta kamprojekt som under århund-
raderna av vanvetigt reformföretag och
ett svaltande, alkoholiserat och av lid-
skapskepe fördommat folk, legat dödfött
sin lina.

Oaktat blotta ordet *Sovjet* är som det
döda stycket för tjuren när det gäller en
del del av Europas medelklass, liksom det
vara klokt ändå av de flesta att titta och
ta reda på, vad som verkligen sker i lan-
det ifråga. Barren måste ju låra sig i
skolan om ett av världens största länder

som heter Ryssland och det kan inträffa,
att barnens läxa kan komma de äldres
hela ideologi att stå på huvudet.

För dem som i dessa dagar på ett rent
av festligt sätt släpar omkring långa
papperkonventioner med underliga mörka
och orenheter och smoral, som man
skulle ha nekat dem att rida på — säken
har i o. m. nästan blivit utlösingsfråga —
för dem är Nexøs bok av intet intresse.
Boken innehåller inget om samlag, leg-
ingent om äktenskapsbrott, inte ens öf-
red sprimitivt finns på en enda rad
i boken. Det står visserligen om några
tusent brottslag som blivit dukiga och
bra människor, och i en del fall rent av
gott, men den moral vi får till liva ja
petitionerna ropar ju på straff, inte för-
bättring. Alltså, några tusent brottslag
som tillåtits i en chans, kan heller inte
intressera denna märkliga kategori av
männsligheten som kallar sig *arens*,
smoraliska, och med hugg och slag och
måltjänst vill övertviga folk om denna
sin renhet.

De skulle fatta Nexøs på fästa skrivna
bok som en helvetesutopi.

Man kan också gott förstå både av
Nexøs bok och av det som i dessa dagar
skämmas om Ryssland från alla läger och
länder, att en del män och kvinnor ur
alla klasser som rest från övriga Europas
länder för att finna paradiset i Ryssland,
äroveränder besviken och gör allt för att
svärta den stora arbetarstaten. Krogen
är inget vidare, det finns varje sig
lappen eller maskerad bordell. Viktiga
 saker som Novoromantisch eller slätra-
kad, frack eller kavajkostym, diskuteras
övernudvattat inget.

Man låter teater vara teater i Sovjet.
(Forts. å sid. 3).

Sven Stål:

"Det påvliga teaterskägget"

S å långt tillbaka som för fyra år se-
sadan skrev jag en artikel om scen-
konstens nödiga och utpekade, efter min
upplattning, de kräfskrädder som svårast
tärde på Teatern. Jag fördömde elevokla-
ren som övrigt, förhördade och utan
bestående praktisk betydelse för de bi-
vande thalstjänarna — så länge under-
visningen utslutande förblev teoretisk
och scenpraktik endast förvärvades genom
språkliga stateringar. Elevkåren bör
för inte anses som en statsbistomso-
— till exempel ett år som då *Stunds grina*
ångars vägs, vet jag att eleverna genom
natræk och ansträngande scenstateringar
helt eller delvis försämrade sitt skolar-
bete, och den kompenserig i fickpengar
som delades ut motsvarade ingalunda den
tudu- och arbetsförlust som individerna
leda.

Jag föreslog inrättandet av en elev-
och klubbteater, där premiäreleverna skulle
få sin sista avslutning och där de övriga
adepterna redan från första början
skulle komma i levande kontakt med scen-
arbetet inför publik. Lokaltiter till för-
verkligandet av detta projekt har i U. S. A.
Teaterföreningarna ömbyggs till att in-
hysa både föreläsningar, experimentteater och
sen sådana ryssande ungefär två hundra
personer eller kanske flera. Denna ef-
ficientens skulle utgåra en hand-
hand-utveckling för den avbrökade skole-
läroplanen och den övriga skoleläroplanen
och min tror, att både äldrare, miltare
och elever och kloka pedagoger skul-

le få ett oerhört stort utbyte av detta
samarbete. Den obtydliga hyra Dra-
matiska teatern får för dessa lokaler kan
inte försvåra utbyringen som en föruft-
ligt åtgärd, men väl en ökok realisatien
av ett högst nödvändigt utrymme.

Jag föreslog en elevkurs på två år och
därelser ett års teaterpraktik inför
ett landsortssandtorium och sedan den
slutliga avtvingen inom moderaterns
murar. På detta förslagskräp man en be-
gåvad, målmedveten skildspelarpraktik
mycket väl hinna låra sig själv inte
som teknisk brister i hans eller hennes
utbildning — och inspektioner, med jäm-
na mellanrum av Elevaternas lärare skul-
le för dessa avslöja meriter och brister i
undervisningens organisation.

Ytterligare påtryck jag införandet av
Blevningssystem för utövande av teater-
verksamhet såväl i Stockholm som i de
övriga Sverige och jag ämnar att denna
saken äskt som den gången, att landsortens
njöskastemedel bör avkortat gå till
stödandet av musik- och teaterlivet inom
de olika landskapen. Framför allt anser
jag att biografernas skattförlust först
gå och främst bör i de levande teatern
till god. Vi ha några erfarna teaterdi-
rektörer som med stora uppoffringar och
med ett oförortat mod hållit ut med att
störa sina teaterpublik genom städer och
byar och deras efterhärhet borde det vara
självklårt att man vid bildandet av Krets-
teater skulle begagna sig av. Öändligt
många anställningsproblem av kostmyr

(Forts. å sid. 3).

Den öftratte Mr. Henderson.

Veckovisningen

En bok om två världar.

(Forts. fr. sid. 1.)
Och deras teater är den bästa i världen enligt auktoriteter i världspresen. Den svenske genomsnittsskollärover läraren i Europas städer är van att finna lättköpta kvinnor i varje gathörn och smuglad eller laglig sprit så mycket som helst, han tycker Leningrad och Moskva är »fan så trista». Jo, det förstår man godt. Och han reser hem och förtäljer för en villig press att Sovjet ligger i dödsryckningarna.

Men det växer upp barn i Sovjet, flera miljoner barn, och fler föds det med varje dag, föds i miljoner. Utan premiering. Nexo, som inte bara är en strålande skribent, utan har den stora gåva som heter humor och förståelse för mänskliga svagheter: det är ett nöje när han gör genom jästestaten. Den gamla Moran t. ex. i en stam, en stam som för fjorton år sen ingen människa i Ryssland visste om och levde på fiske och på att skjuta villreid med pil och båg — och man sköt väl även varann — hon saft och stavade sig fram i en tidning, tryckt på stammens dialekt. Ingen levande dialekt har Sovjet låtit utrota och det lär finnas hundratertio olika dialekter i Ryssland och tidningar tryckta på inte mindre än nittio olika språk. Är det underligt att det går åt papper i Sovjet. Den gamla villdinnan sat där och stavade i sin tidning på ett språk som en europeisk professor skulle ha blivit bet på och hon grinade soligt och vällyttigt med sin rödmålade mun, skakade på sitt efter alla konstens regler babbade huvud och talade och tolken översatte:

— Man var ju litet för gammal, allting kom litet för sent till en, men litet må man ha med innan man dör, och hon nickar vitalt med det klippta korta håret och kisar ned i sin underliga tidning så de hundratalens rymkorna i ansiktet blir än mer syntliga.

Mon Martinsson.

Martin Andersen Nexo: Två världar. Claréts förlag, 2:75.

och 50 år 1932! Här behöves tydligen nya vägar.

För övrigt be vi få hänvisa till de synpunkter på frågan, som på annat ställe i veckans nummer framläggas av Tidevarvets ordinarie teateranmälare.

Rent spel.

N. D. A. har haftigt reagerat inför ett omödmö om Sovjet-Ryssland fällt i Soc.-Dem. av Erik Blomberg, och där det heter:

»Om det är något man får ett djupt och avtydligt intryck av även vid ett kortare besök i Sovjet, är det just detta frigrörande av starka etiska krafter inom alla folkgrupper. Den frihet man möter är en moralisk frihet.»

I samma nummer av N. D. A. publiceras under rubriken *Kannibalism i Europa 1934* en skräckskildring från ett sovjetiskt fångläger på Solovetskiön i Vita Havet.

Tidningen ställer här upp, med anspråk på trovärdighet, en anonym andrahandskildring, hämtad från en finsk tidning. Medan den citerade svenske författaren står för sina omdömen med sitt namn och endast återger personliga förståhansintryck, torde det vara omöjligt att kontrollera sanningshalten i den finska översättningen, allra helst som man vet att oförklarliga rykten mot Sovjet i Finland många gånger cirkulerat fullständigt obesvaret.

Dessutom anger rubriken att de påtalande missförhållandena skulle vara från 1 år, vilket ikke framgår av artikeln.

Man borde kunna fodra rent spel även mot motsändare.

För semestern.

Vid Stockholms Stugfolks semesterhem, det vackert beliggna Hågvis vid Mälaren, finnas platser lediga från den 23 juni. Inackorderingsavgiften pr vecka är endast 15 kr. Tillfälle till bad, skogs promenader och ostört friluftsliv i en god, kamratlig miljö. Närmare upplysningar lämnas av fröken Signe Anberg, tel. 30 60 15.

Fogelstadförbundets årsmöte midssommar 1934.

Fogelstadförbundet kommer i år liksom flera föregående år att hålla sitt årsmöte under midssommaraftonen, då föregående kursdeltagare från landets olika delar samlas på Medborgarskolan. Programmet har i år följande utseende:

Lördagen den 23 juni, Midssommarafton:
Kl. 5.30 e. m. Förbundsmötet öppnas med anförande av Honorarie Hermelin. Årsmötetsförhandlingar.
Uppläsning av fru Manda Björling.
Kl. 7 e. m. Kvällsmat.
Kl. 11—12. Samling på festsalen.
Anförande av Ebba Holgersson.

Söndagen den 24 juni, Midssommardagen:
Kl. 11 i. m. Frukost.
Kl. 12 midd. Vad kan göras för vår arbetslösa ungdom? Undervisningsråderna A. Thomsen.
Arbetsstidsförgränsning. Ett problem för nuet och framtiden. Docenten Karin Koch.
Diskussion i anslutning till båda föredragen.

På lämplig tid. Kaffe.
Kl. 6 e. m. Middag.
Samkväm.

Måndagen den 25 juni:
Kl. 9.30 i. m. Morgonkaffe.
Kl. 11 i. m. Gamla och nya gudar. Honorarie Hermelin.
Kl. 12.30 e. m. Lunch.
Kl. 3 e. m. Kaffe.
Kl. 3.30 e. m. Fria anföranden.
Kl. 6 e. m. Middag i Stora huset.
Anförande av Elin Wägnér.
Samling på Festsalen, årsmötets avslutning.

DAMER kring 50 år
Lid of Y'ondan av
övergångsårens besvär såsom:
Måttvättning trötthet huvudvärk
myrknagel yrsel svettning
ångestlösa fettnet sömnlöshet
menstruella svårigheter, o. s. v.

Hormonpreparatet **OKAMER** enligt Oberlinstr med dr. Lehmanns läsnär oförlbar hjälp.

Önsm apotek. — Fri besök från **OKASA-DEPÅN, 18 A., Stockholm Va.**

En läkare yttrade:

»När allmänheten en gång kommer underfund med huru veridigt förstklassiga och hygieniska Systemadrasserna är, komma inga andra madrasser att efterfrågas.»

Lyd den måning, som ligger i dessa ord och köp nästa gång en SYSTEMADRASS. Sedan Ni en gång provat den, godkänner Ni ingen annan.

Akta endast med skyddsmärket »Systemen».

SYSTEMADRASSEN

Tillverkare: **A-D STOCKHOLMS VADDFABRIK** Stockholm, Liljeholmen. Tel.: 43 31 75, 43 31 76, 43 31 77.

Säljes hos: Möbelhandlare, Sängkläder- & Manufakturaffärer m. fl. inom hela landet.

Tyringe Helpension,

Hindås — enda statsunderstödd 3-klassiga internatläroverk för flickor — börjar i höst sitt 26:te läsår.

Avgångsbeleg med normalskolekompetens. Kompletteringskurs för inträde i gymnasium. Förbered klasser (även för gossar). Nyupprättad praktisk-teoretisk linje (såsom vid kommunal flickskola). Inträdesdörr: Godk. betyg från klass 6 i flickskola (klass 5 kommunal flickskola) och motsv. kl. i realskola. Avgångsbeleg medför samma kompetens som från denna linje i kommunal flickskola för inträde i bl. a. handarbetssem., skolkökssem., sjösköterskoleka. Även ettårig praktisk-teoretisk linje med fritt val av ämnen. Skol- och inackorderingsavgift 1,500—1,800 kr. helt läsår. Prospekt på begäran.

Rektor Ester Boman, Hindås. Tel. 6.

Kvinnliga Medborgarskolan

vid Institutet

Till sommarkursen alla platser upptagna. Kurser i medborgarskapskap under 1934.

Närmare upplysningar hos Rektor Honorarie Hermelin - Fogelstad - JULIITA

»Det påvliga teaterskägget»

(Forts. fr. sid. 1.)
och rekvisita skulle med lätthet kunna lösas om dessa teaterdirektörers förråd inlöstes för en skälig penning och finge utgöra grundämnen för de nya fasta teatern. Det går inte längre för oss stockholmare att tro att det andligt och konstnärligt sett existerar något som kan rubriceras »landsort» — kraven på god, lödig och värdig scenkonst äro precis lika stora och lika pockande i Ämål som i Göteborg, Helsingborg och Stockholm.

Vidare krävde jag den gången och kräver det alljämt — gifv provinsens skådespelare och skådespelerskor en chans att visa sitt kunnande inför huvudstadspubliken och kritiken. Att tillhöra vår Dramat på livsd inbör vid Gud intet som helst som tyder på scenisk odödighet och överlägsen konstnärlig. Varför skola artisterna vid de resande skådespelerskans anses som mindervärdiga? Skådespelaryrket fördrar en social utjämning och den sporre, som ett gästspel i Stockholm innebär för en i provinsens uppborn skådespelare, är utestående av beträffande natur och skulle kanske leda därhän, att våra sceniska medlemmar och lyttskådespelare tvingades att utvidga sina kunskaper, med andra ord göra sig värdiga att kallas yrkesmän. Den rent yrkesmässiga sidan av skådespelariet står i Sverige tyvärr på en mycket låg nivå. Men då denna skoling inte direkt har med scenisk genialitet att göra utan rätt och sätt är en skolningsfråga, kan det tänkas att även den obetydligaste av Thalias tjä-

nare skulle kunna med flit uppnå ett tekniskt underlag, som gjorde dem till sceniska stödspelare ifrån att ha varit enbart parasiter och artister med en eller två lättfångna framgångars hjältar.

Skådebanan har på de senaste tio åren fullkomligt ursprådat och blivit ett mellanling mellan amatörspektakel-politiskt frieri och med stora mellanrum något som liknat teater. Organisations idella ursprung har subats ned och övergått till realisationsteater, en smittosam sjuka som infektar den sorgligt okända Riksteatern. Teater och politik har intet gemensamt i Sverige, lika litet som våra sceniska artister äro i behov av fackförening i stil med övriga ländsorganisationer. Den Sociala sektionen har en mission att fylla om den går hand i hand med konstnärliga motif och helt och hållet rör sig inom fackliga kretsar och har sina möten i hemlighet och utan referenter.

Den stockholmska teaterfrågan bör beröra hela landet endast i vad som rör den teatraliska utbildningen, men vår Dramat och vår Opera har inte rätt att okra på hela landets pengar utan att i gengäld kunna göra något tillbaka. Biliga skolresor till vår Opera är visserligen en del av det musikaliska missionsarbetet som vår nation måste underkasta sig, men betydelsen av dessa skolmatrén kan inte bli så överväldigande stor, då den krets av skolor som dessa förmåner beröra, ligger relativt nära huvudstaden — och varken i södra Sverige eller Norrland är denna form av kultur-

grundläggning tänkbar just på grund av avstånden. Jag tror inte på reguljära operaturer och tror under den brinnande stockholmsåsongen, men väl på ett fortstående av de Folkparkesturnéer som operasångare Richter m. fl. redan påbörjat. Min tro är den, att just det väldiga organisationsarbetet som ligger bakom våra utomordentligt världorade Folkets Parker kunde komma vårt lands teaterbehov och slumrande intresse till godo. Här skulle det vara om Folkparkerna övertog Skådebanans verksamhet och själva satte upp en dramatisk, en lyrisk och en rent operamässig turné? Föreläsningsarna för att dessa företag skulle på ett lyckligt vis genomföras finnas, allmänhetens förtroende för de olika Parkernas förmåga att variera den teatraliska kosten för sina gynnare är stort, då däremot ett företag som d. s. k. Riksteatern redan innan sin start har fått smak av ämbete och departement.

Parallellt med Folkparkesturnerna bör upprättandet av de olika landskaps- och kretsteatrar ske. I de större residensstäderna kan en stående teater mycket väl startas med kommunal hjälp — det vill säga ett betraktas som »självhjälp» om nöjeskatten får tas i anspråk. Pjäsinköpen torde med fördel kunna göras av en gemensam översättnings- och inköpsbyrå, där kompetenta litterära och dramatiska rådgivare vid tillfrågan kunde säga sitt för eller emot. Om pjäserna köptes pr land och inte per stad etc. skulle kostnaderna nedbringas och den procentuella utbetalningen kunna ske genom huvudkontoret, alltså en sors vettig ersättning för Teaterrätt.

Villkoret för att Sverige skall kunna bli ett teaterland kan inte baseras på kom-

mittföredrag, inbördes och utbördes tidningsgräl och mackel. Höjandet av den konstnärliga genomsnittsnivån går via en minutös, grundlig yrkesutbildning för våra aktörer och genom en sträng gallring bland dessa herar, som så vackert tituleras för Regissörer.

Den tidningspolitik som medlemmarna av Riksteaterutskottet levererat per inlagor och intervjuer, ställer ingalunda herr Engbergs uppföring i någon ljus och framtidslockande dager. Sammansättningen av denna beredningskar har varit ett slag i ansiktet på sakkunskapen och från början dömt företaget som fullkomligt meningslös. Vad angår det övriga Sverige att vi här i Stockholm äro otillfreds vad vår Dramat och att vi utkastat förslag och jonglerat med eventuella miljoner för lika eventuella ombyggnader eller nybyggnader? Jag för min del skulle absolut gif förorda en ombyggnad av Dramaten, men väl som jag redan antytt en utvidgning av verksamheten i och med elevskolans omläggning till en praktisk försöksteater. En mycket stor del av Dramatens repertoar i år har alldeles enkelt varit ägnad för det mindre scenrummet. Både »Medea», »En fågel i hands», »Oväders», »Tre och ens m. fl. pjäser, däribland först och främst »Amfitryon 58» voro allt annat än lämpade för Dramatens ostima scenöppning.

Tiden är just nu inne för startandet av en »Medborgars Teaters». Genom klok aktietekning och med förtungit propaganda, utlofvande ett visst antal gratis föreläsningar till varje aktietecknare, skulle säkerligen snart nog byggnadsbehovet garanteras. Men naturligtvis borde denna teater resas under spartanska förhållanden, med goda sittplatser för alla

och en scen som inom sin gifva, gif allt för stort tillgänglig dekorationsöppning, skulle besitta expansionsmöjligheter. Varje teaterföreställning måste sammanhållas och bindas av en tittsätt, men vad är det som hindrar att man inom denna gränslinje kan gif belysning och tekniska medel ge scenen en vidt, ett djup och en oändlighetssfär som helt fångar åskådarens fantasi. Vi få inte glömma att teater är teater och bör förbli teater — inte fotograferat, exakt återgivet liv.

De siffror Dramaten offentliggjort, utvisande resultatet av deras illa planlagda turnéer, understryker alldeles skärmt mitt krav på upprättandet av Kretsteatern. Det räcker om t. ex. Teje eller De Wahl skickas ut på ett gästspel med den eller den teaterns ensemble — i vissa fall kunde tvänne, väl samspelat artister gifva ett gemensamt gästspel. Det är oförutligt till skicka ut en hel trupp med dekorationer och scenarbetare m. m. De dubbla dagkostnaderna fördrar repetition och hjälper till att avlokta Dramaten. Repertoarplanerna kullkastas och den konstnärliga röv, som måste vilja över en artistiskt arbetande teater, är helt enkelt otilkännbar.

Sedan Riksteaterprojektet kastat sitt spökskimmer över Dramaten har denna scen upphört att gifva några förhoppningar. Varken den avgående eller den nya ledningen är populär. Herr Molander är känd som en despot och de maktmedel han begagnar sig av äro inte helt lyckliga för en chef, som bör stå över sin personal. Han korar gunstlingar och han utestänger de övriga — en sorts konstnärlig kurtis som inte passar i vårt land och inte håller i längden. Det är de stiska årens regissörer och direktor som med

En bok om nazistledare.

Vårje samt tänkande och kända mänskliga måste lysa stort medelade genom offren för Hitlerrevolutionen. En sådan brutalt, som förekommit och ännu förekommer i det naziförsta Tyskland är något enastående. Judelöshet och helsten mot de intellektuella är något så osmåttigt, att det ej rörd ord skarpa att fördöma dem, som ligger bakom denna hets.

Hur är de då beskaffade dessa män, som med brutaltellets vapen tror sig kunna kväva all frihet i mänskligt handling och tänkande?

I dagarna har utkommit en liten bok betitlad »33 nazistledare» med underboken »Biografier från tredje rikets» (Axel Holmströms förlag, pris 3 kr., inb. 5 kr.). Boken, vars originalitet i ordagrann översättning är »Nazistledare» betraktar dig, utgör ett svar på en småskrift av ovanligt osmåttigt innehåll betitlad »Judar betraktar dig». Dess förlagade fått sig förlagt, att ej ge sig fantasin i våld, utan lugnt och sakligt se på förhållandena sådana de är. Det är ej de orger av hänsynlös brutaltel, som förtjänat det tyska folket, utan det är männen bakom dessa handlingar och deras antecedentia, som här föras fram i ramplyset.

Förättarna har ej lätt sin fantasi löpa för fria tyglar. Tyvare är de ylväst sakliga. Vårje påstående styrker de med dokument och citat ur den nazistiska litteraturen. Man blir verkligen bekländ, när man gör bekanskap med dessa män, som med självtrogen rätt sätt sig som förmynare för en stor nation, som fört i kulturellt avseende rikadets bland de främsta — men nu sjunkit ned i rena barbariet. Oskott går man den rektionen, att Tyskland under kaisers regim, trots allt presser, var ett himlerike mot detta nya Tyskland, där de styrande satt munkvide på allt fritt mänskligt tänkande.

Boken förtjänar att uppmärksammas som ett vederhöftigt och märkligt dokument rörande Tyskland under en barbars tid. *Herbert Lindberg.*

all måkt gjort sitt för att hålla t. ex. fru Lundquist-Dahlström från hennes enda — och rätta miljö och jag förtjänar ej heller på att ytterligare påvisa de oförträtter som begåtts och begås mot damerna Borgström och Schidknecht. Vår Kungliga Svenska National Teater har regerats av poljskorporation som inte haft sinne för tradition och ingen vördnad för scenkonstens stora.

Man kan utan att svartmåla framtidens tryggt påstå att vår kommande teaterskon ser olycksbådande ut. Den svenska Thalia sig målaten och tård ut i sin hembygd läblit och nu i sin departementenliga skrud ser hon ändå ynkligare ut. Utstyrelsen har något av ecklesiastisk tvångströja över sig. *Sven Stal.*

bara en klunk skvallrar om hög kvalitet: kooperativas kaffe gröna cirkeln 3:40 kg

Myten om ritualmordet.

Gamla illustrationer till ritualmordets myten, återgivna i Der Stürmer.

Ritualmordet av hr Julius Streicher i hans tidning *Der Stürmer*, vilket omnämns i Tidevarvet förra nummer, har upväckt protester i både in- och utländska tidningar. *The New Leader*, som reproducerar ovanstående fruktansvärda bilder visande hur vederbörande föreslår sig de påstodda mordet, påminner bl. a., om den undersökning av ritualmordfrågan som på sin tid företogs av professor i teologi vid Berlins universitet, *Hermann L. Starck*, och där den hemska vidskelpesen grundligt vederlades.

Till och med i närvarande stund har en tysk tidning vågat opponera emot det förnyade utbredandet av den gamla, ständigt på nytt uppdikade beskyllningen för ritualmord bland judarna. Det är *Frankfurter Zeitung* som skriver:

»Ritualmord-numret har både inom och obehövtvis även utanför Tyskland framträtt som ett uppskott, som var ett vänta av dess avsikt och innehåll, ett uppseende och en avsky, som naturligtvis icke begränsats till judiska kretsar. Det överträffar i text och bilder allt vad vi hittills skådat i den vägen.»

I själva verket har ritualmordet vid upprepad tillfällen dykt upp i den antisemitiska propagandan när det gällt att förbereda »blinningen för progromer. Så t. ex. under den gamla regim i Ryssland.

Något av samma hettighet ljuder i propagandaminister Goebbels »varnings-tal» för ett par veckor sedan, vilket vi citera — *Judisk Tidskrifts* (häfte 5 1934) översättning:

»Om judarna tro, att den tyska revo-

lutionens oblodiga förlupp giver dem rättighet att med sin gamla vanliga frackhet och arrogans åter reta och provocera det tyska folket, då skola de icke alltför länge ställa vårt tålmod på prov. Vi ha skonat judarna (!) Men om de mena, att de därtill åter kunna uppträda på tyska scenor för att bjuda tyska folket konst, om de mena, att de åter kunna dyka upp i redaktionslokaler för att skriva tyska tidningar, om de åter flänna på Kurfürstendamm (!), som om ingenting hänt, då må dessa ord tjäna dem som sista varning.

Judenheten kan vara övertygad om att vi låter den vara i fred, om den ställa och anspråkslöst drar sig tillbaka inom sina fyra väggar, om den icke provocerar och om den icke trödar inför tyska folket med anspråk, att betraktas som livfärdigt och livräddigt. Men om judenheten icke gör detta, då måste den skylla sig själv för de nödvändigt inträdande följderna.»

Med sådana hotelser för ögonen skulle man kunna tolka en annan, från officiellt håll utförd bestämmelse nästan som självironi — om man icke visste hur allvarligt dessa småbeskrifter och förföljelser mot judarna tas i den tyska staten. I en mindre stad i Tyskland proklamerades nämligen tolvande: I den allmänna säkerhets och ordningsnämna skola judar tillhållas att använda de offentliga badhusen endast om vissa tider av dagen.

Med den torrade sanktionen från högsta ort av judförhållningarna, är det helt säkert nyhetsfält att protesteras från icke-judiskt håll såväl inom som utom Tyskland göra sig hörda.

Henderson och Mac Donald.

(Först. fr sid. 1.)

mebe, så ska jag mitt parti i alla fall snart komma till makten igen i England, och då ska vi som en gång förr lägga om politiken och åstadkomma en förbättring i den internationella atmosfären...» Men Mac Donald däremot, han har löst hopp. Aningen har han kvar sina gamla åsikter om att England bör gå i spetsen för den stora uppgiften att utrota kriget och organisera folken på jorden i fredligt samarbete, och då är han vanmäktigt nu mot sin egen regering, eller också tror han inte längre så där trosväst och botenaständigt som Henderson på möjligheten till förverkliga fredens och samarbetets ideal och då måste han ju vara lika olycklig, emedan han måste förneka grunden för sitt liv.

Labour-parti håller nu på att ta hem det ända mandatet efter det andra vid lydnadsvalen, det lägger sina planer och bereder sig på makten. Henderson kanske inte hinner bli utrikesminister en gång till, men i alla fall kommer hans liv och verksamhet att uppvisa en klar linje för de sista femton åren. Mac Donald däremot, han vigde sitt liv åt kompromiser och förordningelser och med det att han gick för sig, att han var så oumbärlig för nationen, att han måste överge sina egna för att bli nominell regeringschef och gällningsbild att en överklass som ville arbeta under skydd av nationell samling. Han har fått stå för terror i Indien, som är dess hemskare som den temperat rått sitt mat, för uppkävande av jordskatten, som han tidigare så livligt rekommenderat, och nu för Englands svaga avrustningspolitik. Och när ett systemskifte kommer är han en död man.

Henderson har nyligen givit ut en broschyr om Arbetarpartiets utrikespolitik, där han turklarar att en ny arbetarregering ska lägga hela engelska valde-

tyngd i vågskålen för en konsekvent folkförbundspolitik som skall bli förbundet och den internationella tankens upprättelse. När jag läste den undrade jag vad Mac Donald skulle ge för att kunna skriva, tänka, hoppas och tro som sin gamla kamrat.

Denna broschyr är i motsats till redogörelserna för avrustningskonferensens förhandlingar en enkel — man kanske skulle kunna säga något väl enkel — hänsning, men det är något klippt och tryggt och trosväst med denna uppläggning av den nya arbetarregeringens blivande politik, så att man tycker om den trots partiskryt och påtagliga luckor. Henderson säger att hans parti tror nu som alltid på att det inte finns några verkliga intressesmotstånd mellan folken och att kriget kan och skall avvecklas. Han tror på Nationernas förbund nu som förr och hans politik i framtiden skall helt gå i dess tecken. Han säger, och det med rätta, att de förra engelska arbetarregeringarna lyckades i sina försök att öka respekten för och tron på Nationernas förbund och dess institutioner och åstadkomma en avspänning i det internationella läget. Han är viss om att det ska gå också nästa gång och att nästa gång ska komma snart. Ingen kan vela bättre än han om alla de krumbukter, intriger, passioner som hota freden. Han har levat i konferensens atmosfär av skräck och småaktighet. Han har sett hur det gått med den reformistiska arbetarledningen i halva världen. Han har i alla fall kurrage att skriva att arbetarpartiet skall fullfölja sin gamla politik, försöka på nytt med det som misslyckats, gå vidare sedan avrustningen är klarad och försöka nå lugn i Asien, ja t. o. m. sätta N. F. i gång med att utarbeta en världshushållningsplan.

Det är tonfall som man inte hört på de sista fem åren. Och det är detta som gör den lilla broschyren för 2 pence till ett så enastående dokument.

Alan Wagne

— en högst intressant författarinna

— hon har sett mycket som en man icke skulle märkt, och hon har hatt enastående möjligheter att se. Man bör vara mycket tacksam att hon skrivit allt detta. —

LANDSFLYKTNES HUS

— en intym skildring av en rik och kultiverad kinesisk familjs öden under årtiondet 1922—32. — skildringen har alla inre kriterier av äkthet —>

Fil. dr Rütger Essén i B. L. M.

Läs Nora Walns fängslande bok!

— förtyskande —>

Svenska Dagbladet.

SKOGLUNDS BÖCKER

Restaurang Port Arthur

BRA matställe!

Blekingegatan 40.

(Invid Götgatan.)

•Dörrarna stängas kl. 6 e. m.

TIDEVARVET

Triedwaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.

REDAKTION:

Telefon 20 48 42. Mottagningstid

10—12.

EXPEDITION:

Telefon 20 48 42.

Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4

e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.— halvår kr. 3.25,

kvartal kr. 1.75. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1934

Zetelund & Teitlers Boktryckeri-A-B